Separattryck ur Bondeförbundets tidning (Landsbygden) n:r 23. Demokrati och...

Vardagstryck

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Separattryck ur Bondeförbundets Tidning (Landsbygden) N:r 23.

Demokrati och dess utveckling i vårt land.

I.

Aldrig tillförene har man väl hört ett sådant skri om demokratiens förfelar som just nu. England, Amerika och Frankrike säga sig ju föra krig mot Tyskland blott för att främja demokrati och folkfrihet, och för att främja de små staternas rätt mot de större och särskilt mot Tyskland. Att sådant tal är bluff borde väl snart var och en inse, ty under det Tyskland icke träder de små staternas intressen för nära på något sätt, såvida de icke taga del i kriget mot dem, göra de allierade, särskilt England och Amerika, allt vad de kunna för att svälta ut de små, neutrala staterna; som icke gjort dem något för när. U-båtarne svaras det kanske. De ha dock icke på något sätt uppträtt agressivt emot de neutrala. Med dem ha tyskarna endast försökt betala England med samma mynt som de använt mot Tyskland. Engelsmännen trodde sig kunna uthungra tyska folket genom att spärra dess tillförsel över havet. Genom sina u-båtar försöker nu Tyskland försvara sig mot England. Skillnaden är blott den, att England tager så gott som allt som flyter på havet, antingen det är fientligt eller neutralt gods, under det de tyska u-båtarna icke förfördela neutralas rätt, såvida de icke, av vinstbegär frakta gods till eller från England, genom den krigszon som Tyskland dragit upp omkring sina fienders kuster. England kallar sitt sätt att kränka de neutralas rätt, ett sätt att värna om de smås rätt och Amerika pratar vitt och brett om att försvara folkfriheten och demokratien. De neutrala borde väl nu snart kommit underfund med att de helst betacka sig för en sådan folkfrihet och en sådan demokrati som England och Amerika vilja välsigna dem med.

Rätta anledningen till pratet är nog en helt annan. I Tyskland råder ordning i landet och rättvisa inom statsförvaltningen och av ämbetsmännen fordras plikttrohet, de våga icke låta sig köpas. Ja, till och med de storkapitalistiska kretsarna måste underkasta sig en stark och rättvis regerings vilja, för det helas bästa. De bli där, även de, regerade, i stället för att som i Amerika och annorstädes regera hela landet till sin privata fördel. Ingenstädes är så väl sörjt för arbetare och fattiga som i Tyskland, både vad utkomst som bostad beträffar. I kanske intet annat land råder sådan ordning och sådan fosterlandskärlek som i Tyskland. Det senare beroende på, att var och en, fattig som rik, känner med sig att de ha en rättvis styrelse, som efter bästa förmåga bevakar allas intressen. Av dessa orsaker har inget annat land gått så framåt som Tyskland.

Detta vet man allt för väl i de av penningväldet styrda ententeländerna. Tysklands välskötta statsstyrelsesystem måste därför slås ned, för att dess framgång och försprång skall kunna stävjas. Det finns ju en naturligare utväg för England och Amerika m. fl. Det vore att försöka efterlikna och införa samma ordning och rättvisa som råder i Tyskland i statsförvaltningen, men det kan ju aldrig komma i fråga i länder där penningfurstarna äro allsmäktiga. Det vore ju för dem att sätta sig själva under förmyndare. Bättre då att terrorisera ordningen i Tyskland, så att det blir lika dåligt överallt, för att på detta sätt uppnå mera jämlikhet i konkurrensen — om det nu lyckas. Detta är nog hela hemligheten till världskriget. Därmed är också givet, att kriget, åtminstone indirekt är en kamp mellan två olika statssystem, å ena sidan ett välskött konstitutionellt monarkiskt statsstyre och å andra sidan en försumpad och ohederlig demokrati, som i verkligheten icke är någonting annat än penningfurstars mutsystem.

Se vi på förhållandena inom vårt eget land så borde vi väl snart vara komna därhän att vi be Gud bevara oss för demokratiens välsignelser.

Demokrati låter ju teoretiskt nog så vackert. Det är bara olyckan, att största delen av folket, är så lättlett och politiskt okunnigt, att det blir ett litet fåtal som med list och mutor fullkomligt utplundrar, icke allenast den stora massan av folket utan även staten.

I ett konversationslexikon, utgivet för ett trettiotal år sedan, definieras demokrati som folkvälde, men som i praktiken leder till penningvälde. Om vi blott betrakta vårt samhälles allt mera amerikaniserade förhållanden, måste vi ovillkorligen erkänna, att denna förklaring av demokrati träffar huvudet på spiken.

Penningväldet är det, som regerar allsmäktigt i vårt land, till förbannelse både för land och folk, undergrävande både moral och rättskänsla. Det kanske behöver påpekas, att med penningvälde menas icke att folk har pengar och tjänar pengar, utan därmed menas att en del storkapitalister använda den makt, som rikedomen ger dem till, icke att tjäna pengar, utan till att genom list och bestickning påverka lagstiftning och rättsskipning i sådan riktning, att de, på så att säga laglig väg, kunna roffa till sig både statens och den enskildes egendom. Den inkomst penningväldet skaffar sig genom monopol, truster etc. är icke vinst på arbete, utan det är våldsbeskattning, för att icke säga stöld. För att detta skall kunna försiggå måste bestickning användas i stor utsträckning, men därigenom att de som taga mutor, för att främja orättfärdighet, komma i en gynnsam ekonomisk ställning och dessutom gynnas med befordran och i övrigt få vandra på rosor, under det att de som hålla på sin ärliga övertygelse, ofta bliva förföljda och trakasseras på allt sätt, kommer folk så småningom till insikt om, att det är nida fördelaktigare att arbeta för judaspenningar, än att göra sin plikt. I samma mån, som detta system vinner utbredning, förfaller moralen, denna, en nations värdefullaste egendom.

Det är dock icke nog med att moralen undergräves på detta sätt För att icke detta fåtal, som med tillhjälp av underjordiska kanaler, roffa till sig både folkets och statens medel, skola behöva stå ensamma och draga folkets antipati emot sig, måste befolkningen systematiskt demoraliseras och från moralisk synpunkt göras lika lågvärdiga.

Och för att, i eventuella fall, ett sådant orättfärdighetens system skall kunna försvaras måste hela samhället hållas i gungning, för att icke säga i halft upplösningstillstånd, där den ena samhällshalvan hetsas mot den andra, båda beredda att kasta sig över varandra vid ett ryck av dem som hålla i tömmarna, båda förmenande att försvara landets och sina egna intressen men i verkligheten ledda av penningväldets osynliga händer och kämpande för att rädda och bevara dess intressen.

Så obegripligt det förefaller de flesta i den högre politikens irrgångar obevandrade är det dock ett faktum, att där parlamentarismen vunnit insteg, är det bevisligt, att såväl högerns som socialisternas politiska görande dirigeras lika lätt och säkert av penningeväldet, genom dess köpta hejdukar.

Systemet är blott det, att ena gången användes högern att genomdriva dessa herrars önskemål, vars ledande män då få bestiga taburetterna, andra gånger lämpar det sig bättre att använda vänstern, vars spetsar då få bilda regering. För dem som äga eller behärska de ledande tidningarna inom alla partier, (numera även inom Bondeförbundet) är det ju lätt att få den ena eller andra samhällshalvan att skrika bravo till vilken dumhet som helst och då är det ju bra. Folket, kantänka, ha ju själva beslutat! De som i verkligheten planlagt och genomdrivit besluten ha aldrig synts. Det har deras höger- eller vänsterbulvaner gjort i folkets namn och med deras bifall. Och det dumma folket ropar i sitt naiva oförstånd om som: det har den usla högern gjort eller det är de usla samhällsupplösande socialisternas verk.

För att belysa dessa påståenden skola vi i en kommande artikel framdraga några exempel på hur systemet tillämpas praktiskt i vårt land.

II.

Hur penningväldet befästar sin makt och utvidgar sina posioner.

För att förstå vad som sker i politiken, måste man känna vad som skett i forna tider. För att hålla oss till vår egen historia, så har det rått en ständig strid mellan bönderna och stormansväldet, vari bönderna alltid legat under och ofta bragta till ruin, men ofta i sista stund blivit räddade av någon dådkraftig konung, i landets eget intresse av stormansväldet, ha de däremot aldrig haft någon förskoning att vänta. Härpå finnes intet exempel. Stormansväldet utgjordes förr av adelsväldе och tog sig då uttryck i brutala vålds- och tvångsåtgärder såsom t. ex. att bönderna tvingades till dagsverksskyldighet åt adelsherrarna, eller uppbådades till krigstjänst i deras fejder sinsemellan o. s. v.

Då var det börsadeln, nu är det börsadeln, d. v. s. finansmännen eller penningväldet som utgör stormansväldet. Dessa äro av helt annat slag. De nuvarande stormännen ha hela sitt liv sysslat med spekulationer, bank- och handelsgeschäft och därigenom drivit upp sin intelligens och förmögenhet så, att de med skicklighet, list och mutsystem kunna nå vida längre, än de oftast ganska okunniga adelsmännen, utan att begagna sig av dessas brutala metoder eller behöva synas. Dessutom dölja de sitt görande bakom opersonliga bolag och låta sina önskningar genomföras av lejda medhjälpare, genom vilka de till det yttersta begagna sig av den gamla finten, att söndra för att härska. Nu tvingar man icke bönderna att göra dagsverken för att bygga slott o. dyl., utan tager i stället ifrån dem dagsverkenas värde och vida mer genom att beröva dem vinsten av deras arbete, genom monopol och truster. Näringsfriheten är i många fall illusorisk för att penningväldet icke skall lida av konkurrens.

De riskera dock alltid, nu som förr, den möjligheten, att en Magnus Ladulås, en Kristian II, Karl IX eller Karl XI, kan komma att bestiga tronen, likasåväl som att bönderna, under självvald ledning, kunna komma att kräva sin rätt, om bördorna så småningom skulle bliva dem alltför tunga i en framtid. Båda dessa möjligheter måste förekommas. Penningväldet måste därför i god tid befästa sin makt. I första hand måste kungamakten försvagas gentemot dem och deras intressen. För detta ändamål har parlamentarismen importerats, sedan grunden för den lagts genom den proportionella valsystemets införande. Det har icke stiftats någon lag, som fråntagit konungen hans grundlagsenliga rätt, att själv välja sina ministrar, men med sina tidningars hjälp, genom list samt bonderepresentanternas okunnighet försöker man nu att införa parlamentarismen så att den så småningom kan försvaras som hävdvunnen. Men det är icke nog med detta. För alla eventualiteters skull, måste man låta tronen kännas vacklande, för dess innehavare.

För detta ändamål arrangerades Bondetåget på ett så demonstrativt sätt, att det självskrivet skulle gå lätt att anordna en motdemonstration i republikansk anda. För bönderna, deltagarna i bondetåget, var det ju ganska naturligt, att ge kungen, den enda stommen, som emellanåt åtminstone under tidernas lopp, lämnat dem sitt stöd. Därtill reste de, logerade och fick se huvudstaden gratis, allt anledning nog, att följa med på färden. De anade icke listen som låg bakom. En del, huvudsakligen från vänstern påverkade ställde sig dock redan från början skeptiska, dock utan att förstå vad det gällde. De skulle bevars användas på republikanska sidan och hindra böndernas enhetlighet. Så småningom har dock, även bland entusiastiska deltagare i bondetåget instinktivt uppstått ett visst misstroende, en undran, huruvida de icke blevo lurade i någon avsikt, som de icke förstodo. De började fundera över, vem som betalade de stora omkostnaderna och varför dessa utgifter gjordes. De blevo också lurade. Omedvetet hjälpte de till att befästa penningeväldets makt. Penningeväldets män ville låta konungen känna vilka mäktiga beskyddare han hade i dem, som kunde mobilisera Sverges bönder till tronens skydd i oroliga tider. Strax efter läto de emellertid, utan att synas eller ens misstänkas för delaktighet däri, anordna ett socialistiskt demonstrationsmöte i motsatt anda, där det ropades leve för Staaf, som den kommande republikens president. Detta för att visa konungen att det fanns en fara för monarkien, på samma gång det officiellt skapades en republikanskriktning, som kunde spelas ut mot tronen om icke innehavaren skötte sig till penningeväldets belåtenhet. De vunno dock ännu mera med denna kupp. De fördjupade klyftan mellan höger och vensterpartierna. De söndrade folket, för att kunna behärska det.

Konungen har som vi veta, såsom högste krigsherre, i sista stund, armén till sitt och landets stöd mot inre oroligheter, därför måste även detta stöd undermineras, göras beroende av och förnedras till ett mjukt vax i penningeväldets händer.. För detta ändamål måste disciplinen borttagas och självsvåld införas, så att den kan regleras, genom tidningsartiklar och annan agitation, om det skulle vara behövligt för penningeväldets intressen. Eller vad är det eljes all denna agitation bland soldaterna för att förmå dem till olydnad, som aldrig stävjas med allvar. Det är ju denna olyckliga antimilitäristiska agitation, som vållar oredan, lyder kanske svaret, nog så enfaldigt. Regeringen har för icke så länge sedan försökt att få en lag antagen varmed den kunde stävja den antimilitäristiska propagandan. Ett sådant svar är dock endast bluff. Osanna ord varmed man söker blända synen på den okunniga hopen. Antimilitaristisk är en agitation som bedrives bland valmän och riksdagsmän, för att få militärtjänsten minskad eller upphävd.

Agitation för att förmå de värnpliktige till olydnad, vare sig genom tal eller skrift är ingen antimilitaristisk agitation utan är helt enkelt en statsförbrytelse, en skadegörelse på en statens inrättning. För stävjandet av en sådan agitation, finns lagar mer än nog — om man vill bruka dem. Men de få icke tillämpas. Befälet skall vänjas att rätta sig efter tidningsartiklar och gatans parlament, gemene man skall vidare göra opposition mot dem av befälet som av en eller annan orsak råka i onåd för höger- eller vänsterpressen eller vilja införa sträng diciplin och ordning. D. v. s. arméns organisation skall göras så löslig, att den kan styras och derigeras av tidningsartiklar. Då man nu vet att penningeväldets män äga aktiemajoriteten i så gott som alla Sverges större tidningar och kunna dirigera dem, så är det detsamma som, att penningeväldet visserligen icke till namnet, men i verkligheten, göra sig själva till landets högsta krigsherrar i stället för att, som grundlagen föreskriver, det bör vara, den över de enskilda medborgarintressena stående, konungen.

Men även befälet har ju sin dryga andel i den dåliga anda och diciplin vari vår armé f. n. befinner sig, ofta däri genom att unga officersslynglars övermod icke stäckes. Eller vad sägs, om det rykte talar sant som säger, att en religiös yngling som kommer in på expeditionen för att hämta sin permissionssedel, av en dylik glop tvingas, att till allmänt åtlöje, stiga upp på ett bord och läsa Fader vår och Herrens välsignelse, och att en sådan herre straffas med någon dags vaktarrest. Degradering eller avsked ur tjänsten hade varit ett lämpligt straff för sådant ofog. Det skulle främjat diciplin och god anda. Ingenting stärker god ordning så som likhet inför lagen och till likhet inför lagen i dylika fall bör ovillkorligen befälet få högre straff för sina förseelser än menige man, ty det måste ställas större fordringar på en person i befälsställning än på mannen i ledet. Nu är det i allmänhet tvärtom, vilket icke kan verka gott. Det är dock icke gott för en regementschef att införa ordning, ty det synes nästan som han därvid icke skulle ha stöd av sina överordnade, då han vill göra sin plikt. Det är icke så synnerligen länge sedan en överste, som sades vara synnerligen duglig, men blott därför, att han ville införa diciplin och ordning på sitt regemente, föll i onåd hos några ligister, vilka, tillsammans med en tidningsmurvel, trakasserade honom så, att man nästan skulle kunna tro att han blev fördriven av sossarna. Han blev nämligen endast förflyttad till ett annat regemente i samma tjänstegrad. Det förefaller ju, som om, ifall hans överordnade ansett lämpligt att han förflyttades, de under sådana omständigheter åtminstone givit honom befordran till en högre grad, om icke för annat, så åtminstone därför, att det icke skulle sett ut som om en överste, skulle behöva att fjäska för ligisterna, för att kunna sköta sin tjänst. Om betälet under sådana förhållanden icke hålla vidare strängt på diciplin och militärisk ordning, så bör det icke förvåna någon. De kunna det helt enkelt icke, om icke andan ovanifrån och allt igenom är sådan, att varje överordnad ger sin närmaste underordnade sitt stöd. Underofficerarna ha det kanske värst i det fallet. På dem faller kanske den tyngsta lotten, att bibringa de värnpliktiga begrepp om diciplin. I allmänhet är det långt ifrån att de åtnjuta sina överordnades skydd. De bli därför ofta utsatta för sina underordnades trakasseri och icke nog med det, utan även utom tjänsten bli de ofta föremål för ligisters förföljelse. Det är därför icke att undra på om allt vad befäl heter ledsnar på att göra sin plikt, och nöjer sig med att rädda sig själva för obehag. Men penningväldet vill så ha det under demokratiens täckmantel.

En sådan armé blir emellertid oduglig och kostnaden för dess underhåll blir delvis bortkastade pengar. Det är dock folkets pengar och de önska väl, så länge en armé finnes, att i den se sitt och landets säkra skydd för lag och ordning, såväl som mot yttre fiender.

Även inom rättsskipningen och den civila förvaltningen märkes upplösningens tecken. Roosevelt yttrade då han var president i Förenta staterna, vid en journalistmiddag, angående trustherrarna, att det gått så långt att det knappast är möjligt att vinna en process mot trusterna, ty de betala så stora mutor till domarna, att dessa kunna leva bättre på räntan av mutbeloppet än på sin domarelön. Så långt är det visserligen icke kommet i vårt land ännu, men vem vet vad penningväldets utveckling kan bära i sitt sköte. Allt för väl beställt är det dock icke. Om två bönder processa sig emellan går det väl bra nog, men frågan är blott om domen blir alldeles densamma om bonden processar mot ett av dessa trustbolag. Inom civilförvaltningen synes detsamma vara förhållandet. Både i år och förlidet år ha vi sett hur storindustriens arbetarskaror draga ut i grupper, inventera och tillägna böndernas egendom, utan att allmänne åklagaren ingriper, ja icke ens om bonden anmäler förhållandet. Ett annat prov på orättvisa är onekligen maximiprisen t. ex. på potatis. Priset är satt till kr. 10:50 pr 100 kg. Detta är ett pris som icke gäller, utan det gängse priset ligger förmodligen mellan 20 à 30 öre. Bonden tager det givetvis, då det bjudes honom, men han ensam har begått brott och kan åtalas. Mellanhanden som bjuder och betalar det han har intet straffvärt gjort. Är detta likhet inför lagen? Det är tydligt nog vilken plats man ämnar anvisa bönderna inom samhället, blott det hinner genomföras. Bankerna taga åtta procent vid utlåning åt fattigt folk men ändå har regeringen vid innevarande års riksdag inlämnat en proposition däri begäres förbud för inrättandet av nya banker eller att enskilda firmor skulle få sysselsätta sig med bankirverksamhet. Bankerna vilja förstås bliva fria från konkurrens. Det är icke nog med trustbildningar, utan det begäres statens skydd för dem att ensamma få bedriva sin luckrativa verksamhet. Detta är en liten axplockning om hur det tillgår i ett av penningväldet styrt land, allt under en förfalskad demokratis täckmantel.

Skola bönderna hjälpa till att timra det kors, på vilket de skola fastspikas eller skola de försöka att spjärna emot medan tid är?

C. B.

Flkp 1918, Tr.-A/B. Västergötland.